

Del privilegi reial a Internet: El cicle històric de *Diario de Barcelona*

Jaume Guillamet, Universitat Pompeu Fabra¹

La llarga història del *Diario de Barcelona* (1792-1994) va convertir-lo molt aviat en el diari més antic de Catalunya i d'Espanya. Fins i tot li va permetre presentar-se durant molts anys com el més antic d'Europa, llevat del londinenc *The Times* (1885), que encara es publica. “Decano de la prensa continental”, d'acord amb el subtítol incorporat des de 1940.

Aquesta antiguitat i aquesta duració, completades amb la seva edició digital diaridebarcelona.com durant els primers anys d'internet, li afegeixen una dimensió de més abast: la història del *Diario de Barcelona* –amb el nom en català durant dos moments (1810 i 1987-1994)– coincideix amb el gran cicle històric del sorgiment i la crisi de la premsa moderna i contemporània.

El *Diario de Barcelona* és conegut sovint amb el nom de Brusi, per la família a la qual pertanyeren els seus editors durant més d'un segle, entre 1814 i 1923, però en realitat la seva història anterior ja tenia dues èpoques molt característiques: la primera, des de la seva fundació per Pedro Pablo Husón de Lapazaran, oficial de la Corona d'origen napolità, fins a l'ocupació napoleònica, durant la qual es publicà també en català i en francès. Després dels Brusi, amb qui tingué les hores més importants, el diari passaria encara per etapes i amb papers molt diversos en la complexa història del segle XX.

L'objectiu d'aquesta ponència és l'anàlisi de la significació del diari en el marc de l'evolució d'aquest cicle històric i de la premsa de la ciutat de Barcelona, en la qual ha tingut protagonismes diferents segons les èpoques. Analitzarem les condicions que van fer possible el seu lideratge i hegemonia en el desplegament del periodisme barceloní, abans i durant aquesta època, així com les raons que poden explicar la seva decadència posterior fins a la Guerra Civil (1936-1939), i una certa recuperació posterior durant el franquisme i la Transició, abans de la crisi final dels darrers anys del segle XX. Analitzarem igualment l'aportació dels seus principals editors, directors i periodistes.

¹ **Jaume Guillamet Lloveras** (Figueres 1950) és doctor en Història Contemporània per la Universitat de Barcelona, catedràtic de Periodisme i coordinador del Grup de Recerca en Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra i membre de l'Institut d'Estudis Catalans. És també coordinador de l'Aula Diari de Barcelona d'Història del Periodisme, en col·laboració amb l'Arxiu Històric de la Ciutat. És autor de nombroses obres sobre la història del periodisme, entre les quals destaquen *La nova premsa catalana* (1975), *La Premsa Comarcal* (1982), *Història de la premsa, la ràdio i la televisió a Catalunya* (1994), *Premsa, franquisme i autonomia* (1996), *Història del periodisme* (2003), *Els orígens del periodisme català* (2003), *L'arrencada del periodisme liberal* (2010), coa-autor de *Història de la premsa de Figueres* (2010) i co-editor del primer volum del *Catàleg històric general de la premsa en català* (2015). En una línia d'investigació sobre el paper del periodisme en la Transició democràtica espanyola ha estat co-editor de *El periodismo en las transiciones políticas* (2014) i editor de *El desafío català. Un relat internacional de la Transició* (2014) i *Las sombras de la Transición. El relato crítico de los corresponsales extranjeros* (2016).

En quina mesura el diari ha fet honor a la identificació amb la ciutat de Barcelona, no solament per dur el seu nom en el títol, sinó per una vocació de servei fundacional compromesa oficialment per la presència autoritzada de l'escut oficial de la ciutat en la capçalera, és una qüestió sobre la que posarem la nostra atenció.

Aquesta ponència forma part de la difusió de resultats del projecte de recerca "Catàleg històric general de la premsa en català", finançat per l'Institut d'Estudis Catalans.